

MENSCHÉLIJKE OVERWEGINGEN.

Juist in deze dagen was ik weer heel ijverig in mijn lievelingsvak, geschiedenis, bezig. En toen de oorlogswolken aan den kim verschenen, las ik er mijn Becker nog eens op na. Verouderd, ja! Maar in zijn tijd toch aangehoord en geloofd:

„Indien de veroveringszucht van Rusland zich dan later niet verloochent, zal geheel Europa, maar vooral Duitschland, in gevaar komen. Doch de Duitsche natie, het Duitsche rijk, zal krachtig genoeg zijn om den aanval af te slaan. Ook kunnen de Germaansche volken geen lijdelijke toeschouwers blijven van een strijd, waarbij de nationaliteit en de vrijheid van alle Germanen op het spel zullen staan. Zij zullen, ware het slechts voor zoolang het gevaar bestond — het grootste gevaar, dat ooit de wereld bedreigde — zich tot een algemeenen Bond vereenigen. Het Panslavisme zou het Pangermanisme in het leven roepen, en het laatste zou het eerste niet alleen overwinnen, maar ook de kluisters verbreken van de volken, die tegen wil en dank waren ingelijfd.”

Menschelijke overwegingen!

• IJdelheid der ijdelheden — alles ijdelheid!

Nog onlangs las ik, dat Maximiliaan Harden in de Zukunft er de Duitschers op had gewezen, dat ze totaal verkeerd in Elzas-Lotharingen optraden. Ze moesten een voorbeeld nemen aan de „zachtheid en inschikkelijkheid” waarmee Oostenrijk tegen de Serviërs in Bosnië optrad. Daar werden prachtige resultaten bereikt.”

Menschelijke overwegingen! Het is al ijdelheid. Het resultaat der Oostenrijkers in Bosnië — het was de moord te Serajewo.

Van Frans Ferdinand had ik zóveel gelezen, dat de tijding van zijn dood me met een diepe, vrome dankbaarheid vervulde en ik fluisterde, als ééne uit allen: „God zij geloofd en gedankt! Deze man had het op onze mannen voorzien.”

Enkele der lijkredenen in de kranten versterkten me in mijn vromen dank. Las ik niet: „In Frans Ferdinand daalde Hij ten grave, die de vonken bij zich droeg, welke Europa in brand konden steken”?

Toen stierf von Hartwig, de gezant van Rusland in

Servië, aan een beroerte. En andermaal leek het de menschen, of God zelf een teeken had gegeven. „Europa ademt verlucht op” — zoo luidden de grafredenen.

Menschelijke overwegingen — al ijdelheid en kwelling des geestes.

En steeds zwarter werden de wolken aan 's werelds kim. Doch de menschen gingen voort met overwegen:

Het kàn niet.

Duitschland kàn geen oorlog aan — een vijfde zijner bevolking is socialistisch — met zoo grooten tegenstand is het aanvangen van een oorlog onmogelijk.”

Thans heeft de leider der socialisten den keizer op handslag trouw beloofd, gelijk de andere partijleiders. De socialisten hebben juichend de roode vlag verbrand, de nationale vlag doen wapperen.

„Frankrijk kàn geen oorlog beginnen. Wel is het iets beter klaar dan in 1870, maar veel beduidt die verbetering niet. Er zijn geen schoenen, geen goed zwaar geschut. De politieke toestand heeft het al jaren onmogelijk gemaakt, verantwoordelijke leiders stand te doen houden. Met hun strijd tegen den driejarigen diensttijd hebben de socialisten orde en tucht in het leger ondermijnd.”

Menschelijke overwegingen.

Het was al ijdelheid en kwelling des geestes.

„Engeland kàn geen oorlog aangaan. Een burgeroorlog dreigt, de Ulstermannen staan gereed, de regeeringstroepen aan te vallen. De suffragettes hebben het prestige der regeering teniet gedaan. Een landingsleger. Engeland zal wel schoon zich hoeden, het te zenden. Alsof het niet al zijn krachten noodig heeft ter bewaking zijner koloniën.

En thans, er is geen Ulsterkwestie meer. De suffragettes hebben edelmoedig haar strijd gestaakt.

De koloniën, wier opstand gevreesd werd, zenden schatten aan geld.

Het landingsleger bevindt zich al in België en in N. Frankrijk.

O ijdelheid aller menschelijke overwegingen.

Maar nu Rusland!

„Rusland is in de volslagen, algeheele onmogelijkheid, een oorlog aan te gaan. Al was het alleen maar, omdat misoogst dreigt en daarmee hongersnood, en verstoep raken van alle mogelijke financiële hulpbronnen.

Hoe zou Rusland een oorlog aandurven? Nog steeds bouwt daar Potemkin zijn dorpen. De Tzaar zal nog niet de helft vinden der troepen, die op het papier staan. In de bureaucratie zijn de toestanden rot als nooit te voren, de geheele intendance berust alweer op de schromelijkste bedriegerijen¹⁾. Het geld, dat Frankrijk Rusland geleend had, om er spoorlijnen naar het Oosten van aan te leggen, zoodat de Russische mobilisatie bespoedigd werd, is daar nog steeds niet toe gebruikt en de mobilisatie zal haar oude slakkengang gaan. Rusland durft zich geen oogenblik vrij te maken om een buitenlandschen vijand te weerstaan, want te angstvallig moet het Finland en Polen blijven bewaken.

1) In dit verband was het eigenaardig te lezen, wat de kranten 19 Aug. vermeldden: dat een intendant in Finland zich doodgeschoten had na de ontdekking van zijn reusachtige malversatiën.

Ruslands intellectueel zucht in de meest barbaarsche gevangenissen, en talloos zullen de pogingen zijn om een opstand te hunner bevrijding te verwekken. Zijn boerenstand is in de meest onredbare dronkenschap verzonken. Neen, Rusland kan het allermint een oorlog aan."

En ziet! O ijdelheid der ijdelheden, die menschelijke overwegingen.

Het is al ijdelheid en kwelling des geestes.
God alleen regeert.

De God van het Oude Testament. Dat Hij in die twintig eeuwen nog niet de God van het Nieuwe Testament heeft kunnen worden, 't is Onze Schuld, Onze groote Schuld.

En nu — laten we niet hopen. Want wiens hope ijdel bleek, die staat zwakker dan tevoren.

Laten we niet vreezen, want wie vreest, is niet klaar.

Laten we niet bidden. Wiens ondergang wilt ge? Wij zijn allen broeders.

Maar bovenal, laten we niet vertrouwen. Want een geschonden vertrouwen is een geschonden hart, en we moeten verder leven.

Twee dingen resten ons aldus: we moeten afwachten en berusten.

God alleen regeert.

NANNIE VAN WEHL.